

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

KANTONALNOG JAVNOG PREDUZEĆA „POLJOPRIVREDNO DOBRO BUTMIR“ d.o.o. SARAJEVO – ILIDŽA

za 2018. godinu

Sarajevo, septembar 2019. godine

Broj: 01-02-09-14-4-2171-6/18

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	3
II	KRITERIJI ZA REVIZIJU.....	5
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	6
1.	UVOD.....	6
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	7
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA.....	7
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE.....	8
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	9
6.1	BILANS USPJEHA.....	9
6.1.1	Prihodi.....	9
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	9
6.1.1.2	Ostali prihodi i dobiti.....	11
6.1.1.3	Prihodi iz osnova usklađivanja sredstava	11
6.1.2	Rashodi.....	11
6.1.2.1	Poslovni rashodi	11
6.1.2.2	Ostali rashodi i gubici.....	13
6.1.2.3	Rashodi iz osnova ispravki grešaka iz ranijeg perioda	13
6.1.3	Finansijski rezultat	14
6.2	BILANS STANJA.....	14
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani.....	14
6.2.2	Tekuća sredstva.....	16
6.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	16
6.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	17
6.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	18
6.2.3	Kapital	18
6.2.4	Dugoročna rezervisanja	19
6.2.5	Obaveze.....	19
6.2.5.1	Kratkoročne obaveze.....	20
6.2.6	Popis sredstava i obaveza	20
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	21
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	21
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	21
7.	JAVNE NABAVKE	21
8.	SUDSKI SPOROVI.....	23
9.	UPRAVLJANJE IMOVINOM DRUŠTVA.....	24
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	25
IV	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	26
	<i>IZMIJENJENI - Bilans uspjeha za period 1. 1. – 31. 12. 2018. godine.....</i>	<i>27</i>
	<i>IZMIJENJENI - Bilans stanja na dan 31. 12. 2018. godine</i>	<i>29</i>
	<i>IZMIJENJENI - Izvještaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine (Indirektna metoda) ..</i>	<i>30</i>
	<i>IZMIJENJENI - Izvještaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31. 12. 2018. godine.....</i>	<i>32</i>

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža (u daljem tekstu: Društvo)** koji obuhvataju: Bilans stanja na dan 31. 12. 2018. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, finansijski izvještaji ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2018. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Ne možemo potvrditi vrijednost iskazanog poljoprivrednog zemljišta u iznosu od 110.965.100 KM, a samim tim ni kapitala za navedeni iznos, jer Društvo ne raspolaže dokumentacijom o pravu posjeda ili pravu raspolaganja (tačka 6.2.1 Izvještaja);**
2. **Društvo ne vrši obračun proizvodnje gotovih proizvoda i ne utvrđuje cijenu koštanja, u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, koji nalaže iskazivanje vrijednosti zaliha po prodajnoj ili cijeni koštanja, zavisno od toga koja je niža. Efekte na zalihe i finansijski rezultat nije moguće utvrditi (tačka 6.2.2.1 Izvještaja);**
3. **Društvo nije izvršilo rezervisanje u iznosu od 51.627 KM za pravosnažna sudska rješenja u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, zbog čega je precijenjen finansijski rezultat. Izvršenim rezervisanjem za navedeni iznos finansijski rezultat bio bi negativan (tačka 8. Izvještaja).**

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI 30 – Etičkim kodeksom, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za negativno mišljenje.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno očekuje da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare veći je od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava izvršenih od strane rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovano na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom naše revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorovom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba izvijestiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža za 2018. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2018. godinu nisu u skladu, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Društvo nije osiguralo adekvatne kontrole prilikom utvrđivanja kvaliteta mlijeka, a samim tim ni pouzdanu osnovu za obračun vrijednosti isporučenih količina. Kvalitet mlijeka, kao osnovu za određivanje prodajne cijene, utvrđivao je kupac, što nije u skladu sa Ugovorom o kupoprodaji mlijeka, zaključenim sa MILKOS d.o.o. Sarajevo (tačka 6.1.1.1 Izvještaja);
2. Društvo je izdalo u zakup 66.350 m² poljoprivrednog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe i to: „FK Sarajevo“ za formiranje trening-kampa i „Rail Cargo Logistics BH“ d.o.o. Sarajevo za pristupni put, što nije u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (tačka 6.1.1 Izvještaja);
3. Pri nabavkama koncentrirane smjese za muzne krave, junad i telad u iznosu od 658.466 KM, multifunkcionalnog traktora sa kabinom i priključcima u iznosu od 93.517 KM, angažovanja dobavljača za radove na izgradnji mreže odvodnje tehnoloških, otpadnih i oborinskih voda, faza I, u iznosu od 155.708 KM i nabavke usluga uređenja riječnog korita i okrupnjavanja parcele u iznosu od 30.000 KM, nisu dosljedno poštovane propisane procedure odabira dobavljača, što nije u skladu sa članovima 3, 54. i 69. Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI – 4000 Standardom za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI 30 – Etičkim kodeksom, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Uprava Društva je sačinila analizu poslovanja za period 2003–2016. godine, kojom su za ovaj period konstatovane nepravilnosti u poslovanju. Tokom 2017. i 2018. godine Uprava Društva je sa utvrđenim stanjem upoznala: Vladu Kantona Sarajevo, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo i Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo i ostale nadležne organe za provođenje zakona. Također, Kantonalnom tužilaštvu Sarajevo podnesene su krivične prijave, a Skupština Društva je 6. 4. 2018. godine uputila inicijativu Skupštini Kantona Sarajevo vezano za zaštitu imovine i imovinskog interesa Društva i Kantona Sarajevo (tačka 9. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 30. 9. 2019. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, dipl. oec.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, dipl. oec.

II KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriteriji za reviziju finansijskih izvještaja su sljedeći:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja.

Kriteriji za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu;
- Uredba o određivanju visine plaća i naknada organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža osnovano je 1893. godine i od osnivanja do danas mijenjalo je oblik organizovanja. Preduzeće je pravni sljednik DD PD „Butmir“ Ilidža – Sarajevo, registrovanog kod Osnovnog suda udruženog rada u Sarajevu 1991. godine. Usklađivanje statusa sa Zakonom o javnim preduzećima izvršeno je 2006. godine i Društvo je upisano u sudski registar kod Općinskog suda u Sarajevu pod brojem 1-1761. Ima svojstvo pravnog lica sa punom pravnom i poslovnom sposobnošću i samostalno obavlja djelatnosti od općeg interesa.

Osnivač Društva je raniji nadležni državni organ, a pravni sljednik osnivača je Kanton Sarajevo.

Osnovni kapital Društva, prema Statutu i aktuelnom Izvodu iz sudskog registra, iznosi 10.000 KM i predstavlja 100% ulog Kantona Sarajevo. Kapital nije usaglašen sa osnovnim kapitalom koji se iskazuje u finansijskim izvještajima.

Osnovna djelatnost Društva je mješovita poljoprivredna, biljna i stočna proizvodnja. Primarno se bavi proizvodnjom svježeg sirovog mlijeka. Organizaciona struktura i djelatnost Društva utvrđeni su Statutom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Djelatnost se obavlja u sektorima: za proizvodnju i za pravne i finansijske poslove; u okviru kojih su službe: ratarstva, stočarstva, služba za opće pravne i ekonomske poslove i Veterinarska stanica.

Organi Društva su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava kao organi upravljanja, te Odbor za reviziju.

Upravu Društva čine direktor i izvršni direktori. Direktor Društva do 2. 9. 2018. godine bila je Aida Stambolić-Grošo, a od 3. 9. 2018. godine Elvir Resić, a izvršni direktori: Almir Muzur, za proizvodnju i Neđad Mustafić, za pravne i finansijske poslove.

Skupštinu Društva utvrđuje Kanton Sarajevo kao osnivač Društva. Članovi Skupštine Društva su: do 26. 6. 2018. godine Sedina Kahrman, predsjednik i Alem Avdibašić i Aleksandra Doder, članovi, a nakon 26. 6. 2018. godine Alem Avdibašić, predsjednik i Edin Pašić i Zejnil Berilo, članovi.

Nadzorni odbor imenovan je Odlukom Skupštine Društva od 6. 6. 2016. godine, na period od četiri godine, u sastavu: Emir Ramić, predsjednik i Hasan Đozo i Nuško Suljević, članovi.

Odbor za reviziju imenovan je Odlukom Skupštine Društva 27. 6. 2016. godine, na period od četiri godine, u sastavu: Vahida Čenanović, predsjednik i Dženana Bešlija i Edin Udovčić, članovi.

U Društvu je na dan 31. 12. 2018. godine bilo 84 zaposlena, od čega u stalnom radnom odnosu 72, na određeno radno vrijeme 8 i 4 pripravnika.

Sjedište Društva je na Ilidži, u Ulici Bojnička br. 119.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža za 2018. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, sa prekidima, u periodu od januara do jula 2019. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put vrši finansijsku reviziju Društva. Reviziju finansijskih izvještaja za 2018. godinu izvršilo je Društvo za reviziju i usluge „ZUKO“ d.o.o. Sarajevo i dato je mišljenje s rezervom, uz isticanje pitanja uknjižbe zemljišta.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Rukovodstvo Društva odgovorno je za uspostavljanje sistema internih kontrola radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Društvo je donijelo određeni broj internih akata koji uređuju interne postupke, procedure i kontrole. Temeljni akt Društva je Statut Društva donesen 2007. godine, koji je više puta mijenjan. Vršene su izmjene u dijelu usklađivanja djelatnosti i broja članova Skupštine Društva. Dvije posljednje izmjene (15. 3. 2016. i 27. 8. 2018. godine) izvršene su neposredno prije imenovanja nove uprave Društva, a odnosile su se na izmjene potrebnih uslova koje mora ispunjavati lice imenovano za direktora Društva. Prvobitni potrebni uslovi, u pogledu vrste obrazovanja, bili su visoko obrazovanje poljoprivrednog ili veterinarskog smjera, 2016. godine su uključeni pravno i ekonomsko obrazovanje, a od 2018. godine za direktora Društva mogu biti imenovana lica koja posjeduju obrazovanje iz oblasti društvenih (humanističkih) i tehničkih nauka. **Ostale odredbe Statuta nisu mijenjane i on nije usaglašen sa Zakonom o privrednim društvima,¹ kako je propisano članom 372. koji, pored ostalog, propisuje obavezu usklađivanja Statuta sa ovim Zakonom.** Posljednje izmjene potrebnih uslova za direktora nisu uključene u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Tokom 2018. godine u radni odnos je primljeno deset uposlenika, od čega se u četiri slučaja radi o radnim mjestima koja su u ranijem periodu popunjavana uz saglasnost kantonalnog Ministarstva privrede. Nakon isteka perioda na koji su zaključeni ugovori o radu na određeno vrijeme, a s obzirom na moratorij na novo zapošljavanje u Kantonu Sarajevo, Društvo je 19. 7. 2018. godine podnijelo zahtjev za davanje saglasnosti za novu popunu – produženje ugovora, ovih radnih mjesta. **Iako resorno ministarstvo nije dalo potrebnu saglasnost, za ova radna mjesta su potpisani novi ugovori o radu na određeno vrijeme, što nije u skladu sa Zaključkom Vlade Kantona Sarajevo od 29. 12. 2017. godine i neprimjereno je za Društvo osnovano javnim sredstvima, koje upravlja državnim dobrima.**

Uočeni su propusti vezano za sistem internih kontrola, koji ukazuju na to da kontrole nisu zadovoljavajuće u dijelu: vrednovanja i usklađivanja vrijednosti zaliha i stalnih sredstava, upravljanja imovinom, praćenja i evidentiranja proizvodnje, dosljedno poštivanje ugovora o kupoprodaji mlijeka, potrošnje goriva, usklađivanja potraživanja, rezervisanja po potencijalnim obavezama, vršenja redovnog godišnjeg popisa i provođenja postupaka javnih nabavki. Sve navedeno potvrđuje da u Društvu nije uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola, u skladu sa važećim propisima.

Za navedene nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola date su odgovarajuće preporuke u dijelovima Izvještaja u kojima su šire obrazložene spomenute aktivnosti.

Računovodstvene politike Društva su uopćene i ne uređuju procese poslovanja u skladu sa djelatnošću i specifičnostima Društva. Nisu donesena interna pravila i procedure koje bi detaljno uredile kontrolno okruženje, procijenile rizike, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, te praćenje i procjenu

¹ „Sl. novine FBiH“, broj 81/15 od 23. 12. 2015. godine

uspješnosti postavljenih kontrola, osim što je procjena rizika za pojedine procese utvrđena Strategijom rizika Društva za period 2017–2019. godine, koja je sastavni dio Plana poslovanja.

Društvo nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH² i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH³ uspostavilo odgovarajući sistem internih kontrola. U skladu sa navedenim Zakonom, Društvo je samo odredilo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu i sačinilo godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2018. godinu.

Interna revizija

Prema članu 27. Zakona o javnim preduzećima u FBiH,⁴ Društvo nema obavezu uspostavljanja Odjela za internu reviziju, s obzirom na to da ima manje od 100 uposlenika. Formiran je Odbor za reviziju koji je tokom 2018. godine mjesečno održavao sjednice na kojima je obavljao poslove iz nadležnosti.

Preporuke:

- *interne akte usaglasiti sa važećim zakonskim propisima i donijeti ostale akte i procedure koje će osigurati nadzor u svim procesima poslovanja Društva, u cilju uspostavljanja funkcionalnog sistema internih kontrola;*
- *prijem novih uposlenika vršiti u skladu s važećim propisima i posebnim propisima Kantona Sarajevo.*

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Trogodišnji plan poslovanja Društva za period 2018-2020. godine odobrila je Uprava Društva, a Nadzorni odbor usvojio 4. 4. 2018. godine. Skupština Društva dala je saglasnost na Plan 6. 4. 2018. godine. Pored ovog Plana poslovanja, prema odredbama člana 33, tačka 11. Statuta Društva, Nadzorni odbor je obavezan da Skupštini Društva dostavi plan poslovanja za narednu poslovnu godinu u okvirima postojećeg, trogodišnjeg Plana poslovanja. Plan poslovanja za 2018. godinu, prethodno odobren od Skupštine Društva, donesen je 1. 12. 2017. godine dala saglasnosti na Prijedlog plana poslovanja. Sastavni dio Plana poslovanja za 2018. godinu čine Finansijski plan i Plan javnih nabavki za 2018. godinu te Strategija upravljanja rizicima za period od 2017. do 2019. godine. Finansijski plan za 2018. godinu dvaput je mijenjan i dopunjavan.

Planom predviđene kategorije ostvarene su u sljedećim iznosima:

KM								
R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2017. god.	Plan za 2018. god.	Rebalans I 2018. god.	Rebalans II 2018. god.	Ostvareno u 2018. god.	Indeks (7/3)	Indeks (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	6	7
I	Prihodi	4.231.735	4.049.700	4.105.770	4.210.674	4.406.183	104	105
II	Rashodi	4.160.901	4.033.332	4.089.532	4.202.695	4.380.330	105	104
III	Dobit prije poreza	70.834	16.368	16.238	7.979	25.853	36	324

Ukupno ostvareni prihodi u 2018. godini iskazani su u iznosu od 4.406.183 KM i veći su u odnosu na planirane za 195.509 KM ili 4,6%, a u odnosu na prethodnu godinu za 174.448 KM ili 4,1%. Ukupno ostvareni rashodi za 2018. godinu iskazani su u iznosu od 4.380.330 KM, i veći su u odnosu na planirane za 177.635 KM ili 4,2%, a u odnosu na prethodnu godinu za 219.429 KM ili 5,2%. Dobit prije poreza iskazana je u iznosu od 25.853 KM i za 17.874 KM je veća u odnosu na planiranu, a za 44.981 KM je manja nego prethodne godine. Društvo je godišnje finansijske izvještaje sačinilo i u propisanom roku dostavilo nadležnoj Finansijsko-informatičkoj agenciji. Međutim, revizijom je utvrđeno da u bilansu stanja nije na odgovarajućoj poziciji iskazano osnovno stado u vrijednosti od 1.624.398 KM, nego je ovaj iznos iskazan kao višegodišnji zasadi. Radi tačnog iskazivanja podataka i njihove uporedivosti u tekućoj u odnosu na prethodnu godinu, izvršena je ispravka pogrešnog podatka i novi, izmijenjeni obrasci finansijskih izvještaja za 2018. godinu, 10. 7. 2019.

² „Sl. novine FBiH“, broj 38/16

³ „Sl. novine FBiH“, broj 36/17

⁴ „Sl. novine FBiH“, broj 08/05, 81/08 i 109/12

godine dostavljeni su nadležnoj agenciji i bili su predmet revizije. Ove finansijske izvještaje nije odobrio Nadzorni odbor.

Izvještaj o radu za 2018. godinu Uprava Društva je odobrila 21. 3. 2019. godine, a Nadzorni odbor usvojio 3. 4. 2019. godine. Međutim, Skupština Društva koja je imenovana u 2019. godini na svojoj prvoj sjednici od 19. 4. 2019. godine nije usvojila navedeni Izvještaj.

Trogorodišnji plan poslovanja nije dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH, što je obaveza propisana članom 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.

Preporuke:

- *provesti propisane procedure usvajanja i odobravanja godišnjih finansijskih izvještaja;*
- *Trogorodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	1. 1. - 31. 12. 2018.	1. 1. - 31. 12. 2017.
PRIHODI	4.406.183	4.231.735
Poslovni prihodi	3.679.412	3.587.885
Prihodi od prodaje robe	2.241.138	2.118.404
Prihodi od prodaje učinaka	11.281	1.151
Ostali poslovni prihodi	1.426.993	1.468.330
Finansijski prihodi	6	3
Ostali prihodi i dobici	138.732	1.875
Prihodi iz osnova usklađivanja sredstava	583.081	631.847
Prihodi od promjene politika i ispravke neznačajnih grešaka	4.952	10.125

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni su iznosu od 3.679.412 KM, što je 83,5% ukupnog prihoda. Poslovne prihode čine prihodi od prodaje robe i ostali poslovni prihodi. Prihodi se evidentiraju za neto iznos naknade po ispostavljenim računima.

Prihodi od prodaje robe ostvareni su prodajom vlastitih proizvoda u iznosu od 2.241.138 KM, i to: mlijeka u iznosu od 2.127.383 KM, muške teladi u iznosu od 118.870 KM i od stajnjaka u iznosu od 1.115 KM.

Prihodi od prodaje mlijeka, kao osnovnog proizvoda Društva, ostvareni su prodajom skoro cjelokupne proizvodnje mlijeka kupcu MILKOS d.d. Sarajevo. Prodaja ovom kupcu vrši se dugi niz godina, a na godišnjem nivou se potpisuje ugovor o kupoprodaji mlijeka. Prema članu 20. Uredbe o načinu uzimanja uzoraka, klasiranju i obračunu cijene mlijeka,⁵ osnovnu cijenu litra mlijeka zadovoljavajućeg kvaliteta ugovaraju proizvođač i subjekt u poslovanju s hranom na osnovu novčanih vrijednosti jedinica mliječne masti i bjelančevina. Radna grupa Društva je ispitivanjem tržišta utvrdila da najveću otkupnu cijenu mlijeka plaća MILKOS d.d. Sarajevo, nakon čega je ovom kupcu Uprava predložila zaključivanje ugovora o kupoprodaji mlijeka, za 2018. godinu, uz otkupnu cijenu od 0,19 KM po masnoj jedinici. MILKOS d.d. Sarajevo nije

⁵ „Sl. novine FBiH“, broj 102/16

prihvatio ovu cijenu i ugovor je zaključen na 0,1859 KM (za 2017. godinu cijena je bila 0,185 KM). Nadzorni odbor Društva je 4. 4. 2018. godine dao saglasnost na potpisivanje ugovora sa MILKOS d.d. Sarajevo.

U skladu sa ugovorom, Kupac svakodnevno preuzima mlijeko kod Društva. Pri isporuci mlijeka Društvo ispostavlja otpremnicu koja sadrži samo podatak o isporučenoj količini. Po prijemu mlijeka, Kupac utvrđuje masnu jedinicu, koja je osnovica za izračun prodajne cijene mlijeka, te sačinjava prijemnicu koju dostavlja Društvu, sljedeći dan. Na osnovu prijemnice Kupca, Društvo sačinjava fakturu za isporučeno mlijeko.

Navedeno nije u skladu sa članom 5. Ugovora o kupoprodaji mlijeka za 2018. godinu, prema kojem se kvalitet mlijeka svakodnevno utvrđuje na farmi prodavca – Društva. Ovakav način jednostranog mjerenja masne jedinice od strane Kupca, od koje zavisi prodajna cijena mlijeka, ne može biti pouzdana osnova za obračun vrijednosti isporučenih količina mlijeka. S obzirom na navedeno, Društvo nije uspostavilo adekvatne kontrole prilikom utvrđivanja kvaliteta mlijeka, što može uticati na tačnost iskazanih prihoda.

Skrećemo pažnju na to da Društvo, iako posluje dugi niz godina i mlijeko mu je osnovni proizvod, ne posjeduje opremu za utvrđivanje njegovog kvaliteta.

Preporuka:

- **poštovati odredbe Ugovora o kupoprodaji mlijeka s ciljem utvrđivanja pouzdanog osnova za obračun vrijednosti isporučenih količina mlijeka;**
- **obezbjediti opremu i uslove za vlastito utvrđivanje kvaliteta mlijeka.**

Ostali vlastiti proizvodi se prodaju na osnovu Pravilnika o načinu prodaje vlastitih proizvoda od 22. 11. 2017. godine, prema kojem se prodaja vrši putem objavljivanjem javnog poziva/licitacije za prodaju. U skladu sa Pravilnikom, za prodaju vlastitih proizvoda u 2018. godini izabrani su Farma Spreča d.o.o. Kalesija i MM Mostarlić d.o.o. Sarajevo.

Ostali poslovni prihodi koji su iskazani u iznosu od 1.426.993 KM odnose se na prihode od premija u iznosu od 1.303.331 KM, naplate štete od osiguranja u iznosu od 54.416 KM, zakupa u iznosu od 37.500 KM i donacija u iznosu od 13.320 KM. Prihodi od premija, poticaja i subvencija se ostvaruju po osnovu Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju,⁶ Zakona o novčanim poticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo,⁷ Pravilnika o posebnim uslovima za ostvarivanje prava na novčani poticaj⁸ i drugih propisa i programa. Prihodi od federalnog poticaja za proizvodnju mlijeka iskazani su u iznosu od 814.845 KM, kantonalne premije za mlijeko u iznosu od 295.950 KM, premije za silažni kukuruz u iznosu od 56.358 KM, kantonalne premija za gravidne junice od 53.550 KM i drugo.

U okviru ostalih poslovnih prihoda, od zakupa su iskazani prihodi u iznosu od 37.500 KM. Ostvareni su po ugovorima sa:

- „FK Sarajevo“ od 15. 4. 2014. godine, zaključen na period od 25 godina, površina zakupljenog zemljišta 65.000 m², mjesečna zakupnina 3.000 KM (**0,046 KM/m² mjesečno**), koristi se u svrhu formiranja trening-kampa „FK Sarajevo“;

- „Rail Cargo Logistics BH“ d.o.o. Sarajevo od 18. 1. 2016. godine, zaključen na period od 10 godina, površina zakupljenog zemljišta 1.350 m², godišnja zakupnina 1.350 KM (**0,083 KM/m² mjesečno**), koristiti se kao pristupni put za ulaz u firmu zakupoprimca.

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu,⁹ poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa za FBiH, uživa posebnu zaštitu, koristi se za poljoprivrednu proizvodnju i ne može se koristiti u druge svrhe osim u slučajevima i pod uslovima utvrđenim Zakonom.

Prema navedenom, Društvo nije postupalo prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu, jer izdaje u zakup 66.350 m² poljoprivrednog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe (za formiranje trening-kampa i za pristupni put).

Preporuka:

- **raskinuti ugovore o zakupu zaključene suprotno odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu.**

⁶ „Sl. novine FBiH“, broj 42/10 od 15. 6. 2010. g.

⁷ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 1/12 i 15/13

⁸ „Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 21/13, 39/14, 20/17 i 16/18

⁹ „Sl. novine FBiH“, broj 52/09

6.1.1.2 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici koji su iskazani u iznosu od 138.732 KM najvećim dijelom od 119.808 KM odnose se na otpis ranije izvršenih rezervisanja za sudske sporove, a po Odluci Uprave od 21. 2. 2019. godine.

6.1.1.3 Prihodi iz osnova usklađivanja sredstava

Prihodi iz osnova usklađivanja sredstava koji su iskazani u iznosu od 583.081 KM najvećim dijelom od 572.768 KM su prihodi od prirasta osnovnog stada po redovnom godišnjem popisu.

6.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima rashodi su iskazani u iznosu od 4.380.330 KM, kako slijedi :

	KM	
	1. 1. - 31. 12. 2018.	1. 1. - 31. 12. 2017.
RASHODI	4.380.330	4.160.901
Poslovni rashodi:	3.875.474	3.747.448
Materijalni troškovi	1.884.844	1.548.594
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	1.806.841	1.758.672
Troškovi proizvodnih usluga	81.911	52.113
Amortizacija	155.669	216.997
Nematerijalni troškovi	150.732	129.216
Promjena vrijednosti zaliha učinaka	(204.523)	41.856
Finansijski rashodi	0	59
Ostali rashodi i gubici	446.582	386.025
Rashodi iz osnova ispravke grešaka iz ranijeg perioda	58.274	27.369

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani u iznosu od 3.875.474 KM predstavljaju 88,5% ukupnih rashoda, a čine ih: materijalni troškovi, troškovi plaća i ostalih ličnih primanja zaposlenika, troškovi proizvodnih usluga, amortizacija, nematerijalni troškovi i povećanje vrijednosti zalihe učinaka.

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 1.884.844 KM i odnose se na: utrošene sirovine i materijal od 1.721.561 KM, troškove rezervnih dijelova i opreme od 76.752 KM, električne energije i plina od 75.119 KM i otpis sitnog inventara i guma u iznosu od 11.412 KM.

Troškove sirovina i materijala najvećim dijelom čine utrošeni materijal u stočarstvu, materijal u ratarstvu i troškovi goriva i maziva. Iskazani troškovi materijala u stočarstvu od 1.281.801 KM su troškovi koncentrata, sijena, slame, kukuruzne silaže i kukuruza. Troškovi materijala u ratarstvu od 182.689 KM odnose se na utrošeni repromaterijal (sjemena, đubriva, zaštitna sredstva) potreban za poljoprivrednu proizvodnju.

Troškovi goriva i maziva u iznosu od 177.090 KM iskazani u okviru troškova sirovina i materijala su troškovi goriva i maziva transportnih sredstava i mehanizacije koja se koristi u procesu proizvodnje. Nabavljeno gorivo se skladišti i distribuira za potrebe mehanizacije i ostalih vozila Društva putem vlastite pumpe. Evidentiranje utroška goriva vrši se na osnovu izdatnice koju sačinjava magacioner, a na osnovu pomoćnih evidencija o prijemu i izdavanju goriva. Vozači vode mjesečne preglede i evidencije o sipanju goriva po tipu vozila. Utvrđeno je da u pojedinim slučajevima evidencije skladištara i vozača nisu identične, tj. konstatovane su razlike u količinama izdatog/preuzetog goriva. Ne sačinjava se obostrano potpisani dokument o primopredaji u trenutku izdavanja goriva koji bi potvrdio izdatu, odnosno primljenu količinu goriva. Pored traktora, teretnih vozila i ostale mehanizacije, utvrđeno je da gorivo koriste i putnički automobili u vlasništvu Društva.

Društvo nije internim aktima propisalo proceduru izdavanja i kontrolu utroška goriva. Nisu doneseni normativi za potrošnju goriva po pojedinom vozilu i nije osiguran adekvatan nadzor nad potrošnjom goriva.

Preporuka:

- *internim aktima utvrditi normative utroška goriva za svako pojedinačno vozilo i radnu mašinu, procedure izdavanja i nadzora potrošnje goriva.*

Troškovi rezervnih dijelova iskazani u iznosu od 77.001 KM odnose se na troškove rezervnih dijelova potrebnih za popravku mehanizacije koja se koristi u poljoprivrednoj proizvodnji.

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 1.806.841 KM, čine 47% poslovnih rashoda, a njihova struktura je:

	KM
Troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih	1.806.841
Troškovi plaća	1.470.167
Troškovi službenih putovanja zaposlenih	4.375
Troškovi ostalih primanja i naknada prava zaposlenih (topli obrok, prevoz i drugo)	285.769
Troškovi naknada članovima odbora, komisija	28.231
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	18.299

Elementi za obračun plaća utvrđeni su Pravilnikom o plaćama i drugim naknadama koje nemaju karakter plaća radnika i naknadama organa upravljanja (u daljem tekstu: Pravilnik). Osnovna plaća je proizvod koeficijenta složenosti poslova za svako radno mjesto, iskazanog u bodovima i vrijednosti boda. Vrijednost boda je u maju 2018. godine povećana sa 0,2230 na 0,2352. Poslovi su razvrstani u grupe, a koeficijenti vrednovanja se kreću od 2 do 6,2, a zavisno od težine, složenosti i odgovornosti, kao i od posebnih uslova rada, a mogu biti dodatno uvećani po osnovu otežanih uslova rada, u skladu sa metodologijom ostvarivanja Pravilnika.

Visina osnovne mjesečne plaće direktora Društva uređena je članom 6. i 7. Uredbe o određivanju visine plaća i naknada organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo¹⁰ i iznosi 0,775 od tri prosječne plaće isplaćene u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Najviša neto plaća bez poreza na dohodak iznosi 2.634 KM, najniža 600 KM, dok je prosječna plaća na nivou Društva 963 KM.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih iskazani u iznosu od 4.375 KM odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji i inostranstvu i korištenje vlastitog vozila u službene svrhe.

Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih iskazani u iznosu od 285.769 KM odnose se na troškove toplog obroka, prevoza uposlenika, regres, otpremnine za penziju i druge naknade isplaćene uposlenicima.

Troškovi toplog obroka iskazani su u iznosu od 173.130 KM i isplaćuju se u visini 1% prosječne mjesečne neto plaće u FBiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a shodno članu 25. Pravilnika o plaćama i drugim naknadama koje nemaju karakter plaće radnika i naknadama organa upravljanja i mjesečnim Odlukama Uprave.

Troškovi za prevoz na posao i sa posla iskazani u iznosu 51.895 KM se isplaćuje u visini mjesečne karte u javnom gradskom saobraćaju, odnosno mjesečne karte međugradskog saobraćaja, ako je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada više od 2 kilometra. Ostvarivanje ovog prava uređeno je članom 29. Pravilnika.

Troškovi regresa iskazani u iznosu od 36.271 KM isplaćeni su u visini od 437 KM po radniku, prema Odluci Uprave od 26. 6. 2018. godine. Regres je, prema članu 15. Pravilnika, određen u visini 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Ostale naknade (otpremnine, pomoći u slučaju bolesti ili smrti) su novčane naknade isplaćene zaposlenicima na osnovu odluka direktora. Pravo i visina naknade uređena je odredbama Pravilnika.

¹⁰ „Sl. novine KS“, broj 41/16, 46/16 i 5/17

Troškovi naknada članovima odbora i komisija iskazani u iznosu od 28.231 KM odnose se na troškove naknada uvećane za pripadajuće poreze i doprinose članovima Skupštine, Nadzornog odbora i Odbora za reviziju. Mjesečna naknada, određena ugovorom o angažmanu, za sve članove Skupštine iznosi 200 KM. Naknada predsjednicima Nadzornog i Odbora za reviziju iznosi 15% od utvrđene plaće direktora Društva, uz uslov da se mjesečno održi minimalno jedna sjednica, a za članove je 75% od naknade predsjednika.

Troškovi naknada po osnovu ugovora o djelu iskazani su u iznosu od 18.299 KM i čine ih troškovi naknada i zakonski obračunatih obaveza na ugovore o djelu. U okviru navedenog iznosa je i trošak menadžerske plaće direktora isplaćene za septembar u iznosu od 2.053 KM. Ostali ugovori su ugovori zaključeni sa pet fizičkih lica za rad na muži krava, ispomoći u porodilištu teladi i poslovima ispomoći u ratarstvu i stočarstvu, a koji čine redovne poslove Društva. Ugovorena naknada iznosi 325 KM, odnosno 650 KM, zavisno od dužine zaključenog ugovora (polu ili cijeli mjesec), a ugovori se produžavaju više puta sa istom osobom za iste poslove. **Obzirom na to da se radi o sistematizovanim poslovima, kao i poslovima čije obavljanje zahtjeva stalnost, nije opravdano zaključivanje ugovora o djelu za te poslove.**

Preporuka:

- **za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, angažovanje izvršilaca vršiti u skladu sa Zakonom o radu.**

Troškovi proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 81.911 KM najvećim dijelom su iskazani troškovi usluga održavanja u iznosu od 67.048 KM i troškovi zakupa od 11.990 KM.

U okviru **usluga održavanja** iskazani su troškovi održavanja opreme i ostale usluge u iznosu od 25.458 KM, neškodljivog uklanjanja uginulog stada u iznosu od 19.541 KM, usluge servisa poljoprivrednih mašina u iznosu od 16.468 KM i drugo.

Troškovi zakupa iskazani u iznosu od 11.990 KM odnose se na usluge zakupa gusjeničara. Usluge su fakturisane na osnovu dva ugovora sa Braća Mujić export import d.o.o. Ilidža, kojim je ugovoren zakup gusjeničara za potrebe Društva, na period od 30 efektivnih radnih dana, a u vrijednosti od 5.995 KM. **Pod efektivnim radnim danima, u skladu sa ugovorom, podrazumijevaju se dani u kojima se vrši siliranje kukuruzne silaže, u šta se ne računaju neradni dani i dani vremenskih neprilika. Trošak je evidentiran na osnovu faktura, a uz fakture nema prapratne dokumentacije koja potvrđuje izvršenje usluge po navedenim ugovorima.**

Preporuka:

- **troškove priznavati isključivo na osnovu potpune i vjerodostojne dokumentacije o izvršenju ugovorenih poslova, a radi njihove fer prezentacije u finansijskim izvještajima Društva.**

Amortizacija iskazana u iznosu od 155.327 KM obračunava se linearnom metodom tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja imovine.

Nematerijalni troškovi iskazani u iznosu od 150.732 KM odnose se na: troškove osiguranja u iznosu od 56.924 KM, neproizvodne usluge u iznosu od 41.851 KM, poreze, takse, članarine i naknade u iznosu od 30.181 KM, ostale nematerijalne troškove u iznosu od 8.843 KM, poštanske usluge u iznosu od 5.416 KM, usluge platnog prometa u iznosu od 3.879 KM i reprezentaciju u iznosu od 3.638 KM.

6.1.2.2 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici u iznosu od 446.582 KM su iskazani gubici po osnovu prodaje i smanjenja osnovnog stada od 442.553 KM i troškovi sudskih sporova i kazni od 4.029 KM .

6.1.2.3 Rashodi iz osnova ispravki grešaka iz ranijeg perioda

Rashodi iz osnova grešaka iz ranijeg perioda, iskazani u iznosu od 58.274 KM, najvećim dijelom od 44.151 KM posljedica su ispravke knjiženja otpisa sitnog alata, inventara i autoguma iz ranijeg perioda jer Društvo nije evidentiralo otpis inventara u pravilnom iznosu.

6.1.3 Finansijski rezultat

Društvo je u finansijskim izvještajima za 2018. godinu iskazalo pozitivan finansijski rezultat – neto dobit od 25.853 KM.

Ne možemo potvrditi tačnost iskazanog finansijskog rezultata, s obzirom na to da Društvo nije:

- uspostavilo adekvatne politike vrednovanja zaliha i sredstava i nije izvršilo utvrđivanje njihove nadoknadive vrijednosti (tačke 6.2.1 i 6.2.2.1 Izvještaja);
- izvršilo rezervisanja za potencijalne obaveze (tačka 8. Izvještaja).

Izvještaj o radu Društva sa godišnjim finansijskim izvještajima za 2018. godinu je donijela je 21. 3. 2019. godine Uprava Društva. Odlukom se dobit nakon oporezivanja za 2018. godinu iskazuje kao neraspoređena dobit izvještajne godine, što je usvojio i Nadzorni odbor. Na sjednici održanoj 19. 4. 2019. godine, Skupština Društva nije usvojila Izvještaj o poslovanju Društva za 2018. godinu.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Stalna sredstva i dugoročni plasmani iskazani su u iznosu od 114.487.881 KM. Struktura stalnih sredstava na datum bilansa je sljedeća:

	KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	114.487.881	115.847.560
Nematerijalna sredstva	29.658	0
Nekretnine, postrojenja i oprema	112.786.045	113.402.851
Biološka sredstva	1.624.398	2.396.935
Dugoročna razgraničenja	47.780	47.780

Nematerijalna sredstva na dan 31. 12. 2018. godine iskazana su u sadašnjoj vrijednosti od 29.658 (nabavna vrijednost 30.000 KM i otpisana vrijednost 342 KM) odnosi se na ulaganje koje je finansirala Općina Iliđa za radove na uređenju riječnog korita i okrupnjavanju parcela.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju objekte, štale, mehanizaciju, transportna sredstva, uređaje i opremu itd. Nakon početnog priznavanja po trošku nabavke, iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja. Zemljište se iskazuje po revalorizovanoj vrijednosti.

Vrijednost, struktura i promjene nekretnina, postrojenja i opreme iskazane su u sljedećoj tabeli:

Red. br.	Opis	Zemljišta	Zgrade	Postrojenja i oprema	Alati, namještaj	Transportna sredstva	Sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Nabavna vrijednost							
	na dan 1. 1. 2018.	111.644.480	2.716.404	1.801.836	45.497	399.608		116.607.825
	- direktna povećanja						67.599	67.599
	- prenos sa pripreme		10.247	46.302	7.728		(64.277)	0
	- otuđenje i rashodovanje	(679.380)		(551.581)		(48.000)		(1.278.961)
	- ostalo					585.366		585.366
	na dan 31. 12. 2018.	110.965.100	2.726.651	1.296.557	53.226	936.974	3.322	115.981.830
	Ispravka vrijednosti							
	na dan 1. 1. 2018.		1.256.720	1.509.972	38.674	399.608		3.204.974
	- amortizacija		36.894	14.662	3.454	83.651		138.661
	- otuđenje i rashodovanje			(488.973)				(488.973)
	- ostalo					341.125		341.125
	na dan 31. 12. 2018.		1.293.614	1.035.661	42.128	824.384		3.195.787
	Sadašnja vrijednost							
	na dan 1. 1. 2018.	111.644.480	1.459.684	291.864	6.823	0		113.402.851
	na dan 31. 12. 2018.	110.965.100	1.433.037	260.896	11.098	112.590	3.322	112.786.043

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su po sadašnjoj vrijednosti od 112.786.043 KM. Povećanje ovih sredstava u iznosu od 67.599 KM najvećim dijelom se odnosi na nabavke opreme za hranjenje teladi u iznosu od 16.437 KM, ventilatora od 9.940 KM i ultrazvučnog aparata od 8.500 KM. Smanjenja se odnose na isknjižavanja po godišnjem popisu, a kod zemljišta smanjenje od 679.380 KM je izvršeno po Rješenju Općine Ilidža o izuzimanju zemljišta u svrhu izgradnje saobraćajnice.

U finansijskim izvještajima iskazano je **poljoprivredno zemljište** ukupne površine od 2.649.789 m² revalorizirane vrijednosti u iznosu od 110.965.100 KM, koje je u najvećem dijelu državno vlasništvo. **Prema ispisima zemljišnoknjižnih izvadaka Općinskog suda u Sarajevu, dio iskazanog državnog zemljišta je u posjedu Industrijsko-poljoprivrednog kombinata Sarajevo – Poljoprivredno dobro „Bojnik“, a Društvo ne može dokazati da je njegov pravni sljednik, kako je navedeno u Rješenju broj 065-0-DN-18-26924 od 3. 7. 2018. godine.**

Društvo je poduzelo aktivnosti za uknjižbu imovine za više katastarskih općina. **Općinski sud u Sarajevu je za katastarsku općinu Butmir gornji donio Rješenje od 25. 4. 2018. godine, kojim se odbija prijedlog za uknjižbu prava vlasništva nad česticama te katastarske općine, uz obrazloženje da pojedine parcele iz Zahtjeva nisu upisane sa pravom raspolaganja Društva, već kao vlasništvo fizičkih lica i raspolaganja Općine Ilidža, a za dio parcela na kojima je Društvo upisano kao nosilac prava raspolaganja nije priložena saglasnost Pravobranilaštva BiH za uknjižbu prava u korist Društva. Na doneseno Rješenje Društvo je uložilo žalbu. Za ostale zahtjeve Društva prema drugim katastarskim općinama do okončana revizije nisu donesena Rješenja.**

S obzirom na navedeno, ne možemo potvrditi da za iskazano poljoprivredno zemljište revalorizirane vrijednosti od 110.965.100 KM Društvo u cijelosti posjeduje dokumentaciju o pravu posjeda ili pravu raspolaganja. Zbog navedenog ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost imovine i kapitala.

Preporuka:

- **potrebno je da Društvo, u saglasnosti sa Osnivačem, obezbijedi dokumentaciju o pravu posjeda ili pravu raspolaganja nad zemljištem, s ciljem fer i istinitog prikazivanja u finansijskim izvještajima.**

Biološka sredstva iskazana su u iznosu od 1.624.398 KM, a odnose se na osnovno stado goveda koje broji 885 grla klasificiranih po vrsti i starosti. Iskazuju se po vrijednostima u skladu sa Odlukom Društva broj 128 od 19. 12. 2017. godine. **Muzna grla se iskazuju u vrijednosti od 3.500 KM po grlu i ova vrijednost grla se koristi duži period, ali nije prezentiran akt kojim je to određeno. Navedeni način vrednovanja osnovnog stada nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 41 – Poljoprivreda, koji nalaže da se na kraju svakog izvještajnog perioda biološka imovina mjeri po svojoj fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje.**

Smanjenje vrijednosti osnovnog stada od 784.296 KM se odnosi na isknjižavanje 270 krava, robnih rezervi, izvršeno na osnovu Odluke Skupštine Društva od 26. 12. 2018. godine. Po Ugovoru sa Direkcijom za robne rezerve Kantona Sarajevo od 15. 8. 2005. godine, ove robne rezerve se nalaze se kod Društva, ali se iskazuju u poslovnim knjigama Direkcije. Kako su se istovremeno vodile i u evidencijama Društva, na osnovu navedene odluke Skupštine, izvršeno je isknjiženje na teret kapitala. Isknjiženo osnovno stado se vodi u vanbilansnoj evidenciji.

Preporuka:

- **osnovno stado vrednovati u skladu sa zahtjevima MRS-a 41 – Poljoprivreda.**

Amortizacija stalnih sredstava vrši se po linearnoj metodi otpisa, i to za svako pojedinačno sredstvo prema sljedećim stopama:

Sredstvo	Stopa	Vijek trajanja
Računarski programi	20	5
Osnovno stado	7,51	13,3
Građevinski objekti	1,49-2	50-67,11
Postrojenja, transportna sredstva i oprema	15	6,57
Kompjuterska oprema	33,33	3

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9 i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine.

S obzirom na to da imovina predstavlja značajnu stavku u Bilansu stanja Društva, ne može se potvrditi da su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa članom 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH kojim je jasno definisana obaveza primjene MRS-a.

Preporuka:

- **na datum bilansa izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.**

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo je sačinilo evidenciju nekretnina, zemljišnih parcela i zgrada po katastarskim općinama. Međutim, Društvo ne posjeduje validnu dokumentaciju o vlasništvu, posjedu ili pravu raspolaganja.

Hipoteke i založno pravo

Društvo ima ograničenja u raspolaganju opremom u iznosu od 385.000 KM koja je data kao garancija za izmirenje obaveza javnih prihoda iz ranijih perioda, a po osnovu sporazuma sa Poreznom upravom FBiH od 21. 6. 2016. godine.

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 47.780 KM i odnose se na razgraničene kamate po sporazumu sa Poreznom upravom FBiH od 21. 6. 2016. godine.

6.2.2 Tekuća sredstva

Na datum bilansa iskazana su sljedeća tekuća sredstva:

	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
TEKUĆA SREDSTVA	2.500.790	2.393.107
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	1.591.470	1.406.006
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	172.217	50.527
Kratkoročna potraživanja	670.651	891.213
Aktivna vremenska razgraničenja	66.452	45.361

6.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Zalihe na datum bilansa imaju sljedeću strukturu:

	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
ZALIHE	1.591.470	1.406.006
Sirovine i materijal	79.144	63.777
Rezervni dijelovi	43.771	57.805
Auto gume	110.812	91.993
Sitan inventar	98.565	64.228
Ispravka vrijednosti auto guma i sitnog inventara	(209.432)	(114.130)
Gotovi proizvodi	1.431.332	1.239.483
Dati avansi za zalihe	37.278	2.850

Donesene računovodstvene politike nisu detaljno uredile način vrednovanja zaliha. Društvo je uspostavilo materijalne evidencije sirovina, materijala i rezervnih dijelova, koje su podržane softverskim rješenjem na bazi prosječnih cijena, ali je utvrđeno da isti ne iskazuje pouzdane podatke. To dovodi do iskazivanja nejasnih, odnosno netačnih podataka: npr. iskazana je vrijednost, iako na toj stavci nije iskazana količina. Odgovorne osobe smatraju da je navedeno posljedica softverskih nedostataka. Društvo nema ročnu strukturu i ne vrši procjenu vrijednosti zaliha, te na datum bilansa vrijednost zaliha ne svodi na neto prodajnu vrijednost kako nalaže MRS 2 – Zalihe.

Gotovi proizvodi iskazani su u iznosu od 1.431.332 KM, a čine ih silaža, sijeno, sjenaža i muška telad. U okviru iskazanih gotovih proizvoda nije sadržana vrijednost mlijeka jer se cjelokupna dnevna proizvodnja prodaje isti dan. Mlijeko kao gotov proizvod se iskazuje po prodajnoj cijeni, dok je za vrednovanje zaliha vlastitih proizvoda koji služe za ishranu stoke uobičajena praksa da se krajem godine donese akt o vrednovanju istih po **internim cijenama**, a koji se odnosi na tu godinu. Vrednovanje zaliha je vršeno po odlukama Uprave 127/17 i 128/17 od 19. 12. 2017. godine, kao i odlukom 238/18 od 31. 12. 2018. godine. Interne cijene su utvrđene na osnovu prijedloga komisije za utvrđivanje vrijednosti vlastitih proizvoda, bez prezentirane osnove za utvrđivanje cijene, tj. analize tržišta vlastitih proizvoda na koju se komisija poziva. Utvrđeno je da u okviru donesenih cijena nisu navedene cijene za sve vrste gotovih proizvoda koje su se koristile, kao i razlike kod razduženja zaliha iz pomoćnih i materijalnih evidencija. Također, promjena vrijednosti zaliha na kraju u odnosu na početak godine ne odgovara iskazanim učincima promjena zaliha. **Društvo nije uspostavilo praćenje gotovih proizvoda da može utvrditi cijenu koštanja gotovih proizvoda i ne vrši obračun proizvodnje u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe**, koji nalaže iskazivanje vrijednosti zaliha po prodajnoj ili cijeni koštanja, zavisno od toga koja je niža, a u trošak zaliha treba uključiti sve troškove nabavke, konverzije i druge troškove koji su nastali dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. **S obzirom na to da se ne utvrđuje cijena koštanja i da uspostavljene evidencije ne daju taj podatak, ne može se utvrditi koja je cijena niža (prodajna ili cijena koštanja), radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha. To utiče na cjelokupno poslovanje Društva, na ostvarivanje boljih efekata upravljanja prirodnim bogatstvom kojim raspolaže i, u konačnici, na iskazani poslovni rezultat. Posebno ističemo da se ne iskazuje ni proizvodnja u toku, kao i da se osnovni, glavni proizvod, mlijeko, iskazuje po prodajnoj cijeni i da ne postoje pokazatelji njegove cijene koštanja kao element koji bi kako Društvu tako i osnivaču trebao biti pokazatelj za donošenje poslovnih politika i odluka.**

Na osnovu navedenog, ne može se potvrditi da je Društvo uspostavilo politike, evidencije i vrednovanje zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Nije moguće utvrditi efekte i procijeniti uticaj koji navedeno postupanje ima na zalihe i finansijski rezultat Društva.

Preporuke:

- *internim aktima detaljno urediti vrednovanje svih zaliha, kao i način vrednovanja i obračuna vlastite proizvodnje i uspostaviti pouzdano robno-materijalno knjigovodstvo za zalihe;*
- *radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.*

6.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	KM	
	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVALENTI	172.217	50.527
Transakcijski računi (u domaćoj valuti)	171.821	50.155
Blagajna-domaća valuta	396	372

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31. 12. 2018. godine iskazani su u iznosu od 172.217 KM, a odnose se na novčana sredstva na transakcijskim računima kod UniCredit banke d.d. Mostar, Union banke d.d. Sarajevo i u blagajni Društva.

Društvo za 2018. godinu nije donijelo Odluku o visini blagajničkog maksimuma. Članom 7. Uredbe o uslovima i načinu poslovanja gotovim novcem¹¹ propisan je način utvrđivanja blagajničkog maksimuma.

¹¹, Sl. novine FBiH, br. 72/15 i 82/15

Preporuka:

- **donijeti Odluku o visini blagajničkog maksimuma na način propisan članom 7. Uredbe o uslovima i načinu poslovanja gotovim novcem.**

6.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća potraživanja:

	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
POTRAŽIVANJA	670.651	891.213
Potraživanja od kupaca	276.697	300.831
Druga kratkoročna potraživanja	393.954	590.382

Potraživanja od kupaca u iznosu od 276.697 KM su redovna potraživanja od kupaca za prodane proizvode. Društvo nema politike vrednovanja potraživanja i ne prati ročnost potraživanja. Iako se u ukupnim potraživanjima od kupaca najveći dio od 225.811 KM odnosi na najznačajnijeg kupca MILKOS d.d. Sarajevo, prema prezentiranom ispisu potraživanja evidentno je da postoje potraživanja od najmanje 4.175 KM koja nisu naplaćena u roku od godine dana, a nisu poduzete aktivnosti na naplati i ista nisu putem ispravke vrijednosti prenesena na rashode perioda. Zbog navedenog, ne može se **potvrditi da su realno iskazana u skladu sa zahtjevima iz Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje.**

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 393.954 KM i odnose se na potraživanja od premija i poticaja za poljoprivrednu proizvodnju sa federalnog i kantonalnog nivoa vlasti, u čemu se najveći iznos od 215.103. KM odnosi na premiju na mlijeko za posljednji kvartal 2018. godine.

Društvo nije na datum bilansa izvršilo usaglašavanje potraživanja, osim sa kupcem MILKOS d.d. Sarajevo, što nije u skladu sa članom 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Aktivna vremenska razgraničenja, iskazana u iznosu od 66.452 KM, u dijelu od 24.080 KM su unaprijed plaćeni troškovi osiguranja, dok se dio od 37.870 KM odnosi na obračunate kamate po sporazumu o odgođenom plaćanju sa Poreznom upravom FBiH.

Preporuke:

- **potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispraviti na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose, a radi fer i tačnog iskazivanja potraživanja i finansijskog rezultata;**
- **uspostaviti evidencije o ročnosti svih potraživanja.**

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom:

	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
KAPITAL	115.231.493	116.669.315
Državni kapital	56.768.379	57.860.660
Zakonske rezerve	184.306	184.306
Revalorizacione rezerve	58.888.564	59.259.959
Gubitak do visine kapitala	(635.609)	(798.242)
Neraspoređena dobit	25.853	162.632

Osnovni kapital utvrđen je Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo o usklađivanju statusa Društva sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH broj 01-05-4357/06, od 16. 2. 2006. godine. Prema Odluci i Statutu, osnovni kapital čini novac iskazan u iznosu od 10.000 KM. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj UF/I-993/05 od 4. 5. 2006. godine, izvršeno je usklađivanje osnovnog kapitala prema kojem je registrovan osnovni, upisani i uplaćeni kapital u novcu u iznosu od 10.000 KM. U poslovnim evidencijama Društva iskazuje se iznos od 56.768.379 KM i nisu izvršena potrebna usklađivanja kapitala sa kapitalom evidentiranim u sudskom registru.

Revalorizacione rezerve u iznosu od 58.888.564 KM iskazane su po osnovu usklađivanja vrijednosti zemljišta sa tržišnom vrijednošću. Međutim, iako je prezentovan Pregled stanja i kretanja kapitala, Društvo nije u posjedu niti može dokumentovati kada i na koji način je izvršeno ovo usklađivanje vrijednosti zemljišta. **Za izvršeno usklađivanje Društvo nema dokumentacionog osnova koji potvrđuje tačnost iskazane vrijednosti zemljišta i revalorizacionih rezervi. Nije moguće utvrditi efekte usklađivanja vrijednosti na imovinu i kapital Društva i njihovo pravilno i fer iskazivanje u finansijskim izvještajima.** Smanjenje na pozicijama državnog kapitala i revalorizacionih rezervi u 2018. godini je po osnovu odluke Skupštine Društva od 25. 2. 2019. godine, a na osnovu Rješenja Općine Ilidža od 21. 12. 2017. godine o ekspropriranoj imovini u svrhu izgradnje saobraćajne infrastrukture, u iznosu od 679.380 KM i Odluke od 26. 12. 2018. godine o isknjiženju neotpisane vrijednosti krava robnih rezervi u iznosu od 784.295 KM, jer se iste vode u poslovnim evidencijama Direkcije za robne rezerve Kantona Sarajevo.

Gubitak do visine kapitala na datum bilansa iznosi 635.609 KM. Najvećim dijelom od 509.128 KM je iz 2015. godine jer su na osnovu Odluke o ispravci naknadno utvrđenih grešaka u finansijskim izvještajima nastalim do 2015. godine, koju je Nadzorni odbor donio 8. 2. 2017. godine, na teret gubitka knjižene obaveze po osnovu duga za eksploataciju vode i druga potrebna usklađivanja. Smanjenje na ovoj poziciji je po osnovu odluka Skupštine Društva o raspodjeli dobiti za 2016. godinu u iznosu od 91.800 KM i za 2017. godinu od 70.834 KM.

Preporuke:

- *izvršiti usaglašavanje iznosa kapitala Društva u knjigovodstvenim evidencijama i iznosa kapitala u Rješenju o registraciji kod suda;*
- *utvrditi dokumentacioni osnov iskazanih revalorizacionih rezervi i sa njima povezane vrijednosti zemljišta radi njihovog pravilnog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima Društva.*

6.2.4 Dugoročna rezervisanja

Dugoročna razgraničenja i rezervisanja iskazana u iznosu od 781.171 KM čine rezervisanja po sudskim sporovima u iznosu od 479.233 KM i ostala dugoročna razgraničenja u iznosu 301.938 KM.

Rezervisanja po sudskim sporovima iskazana u iznosu od 479.233 KM su obračunata rezervisanja po osnovu tužbe Ministarstva privrede Kantona Sarajevo protiv Društva, pokrenute zbog bespravnog korištenja podzemne pitke vode iz vlastitog bunara, u periodu 2012-2016. godine. U revidiranoj godini, dio prvobitno izvršenog rezervisanja od 599.041 KM ukinut je u iznosu od 119.808 KM Odlukom Uprave Društva, donesene na osnovu procjene advokata o statusu postupka koji se vodi protiv Društva.

Ostala dugoročna razgraničenja iskazana u iznosu od 301.938 KM su dugoročno odloženi prihodi po osnovu vrijednosti primljenih donacija od: Ministarstva privrede Kantona Sarajevo za nabavku mješaonice stočne hrane, uređaja za hranjenje teladi i ultrazvučnog aparata u iznosu od 174.937 KM; Općine Ilidža za nabavku traktora, kopačice i za uređenje riječnog korita u iznosu od 116.680 KM i od Općine Novi Grad za sanaciju prostorija za otpremu mlijeka u iznosu od 19.853 KM. Tokom perioda korištenja doniranih sredstava, vrši se obračun amortizacije i u visine iste se priznaje prihod od doniranih sredstava u skladu sa MRS-om 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.

6.2.5 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su obaveze kako slijedi:

	31. 12. 2018.	31. 12. 2017.
OBAVEZE I RAZGRANIČENJA	976.007	972.317
Kratkoročne obaveze	972.261	873.718
Obaveze iz poslovanja	753.798	576.957
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja	140.792	195.843
Druge obaveze	77.139	90.585
Obaveze za PDV	532	10.333
Pasivna vremenska razgraničenja	3.746	98.599

6.2.5.1 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane u iznosu od 972.261 su obaveze iz poslovanja, obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja, druge obaveze i obaveze za PDV.

Obaveze iz poslovanja iskazane u iznosu od 753.798 KM najvećim dijelom od 744.036 KM čine obaveze prema dobavljačima u zemlji, a preostali dio odnosi se na primljene avanse.

Obaveze prema dobavljačima u odnosu na prethodnu godinu veće su za 170.757 KM. U 2018. godini vršene su nabavke roba i usluga koje su se najvećim dijelom odnosile na nabavke hrane i koncentrata potrebnog za ishranu stoke, repromaterijala za ratarstvo, nabavke goriva, rezervnih dijelova i usluga za popravke mehanizacije potrebne za rad Društva. Od ukupno iskazanih obaveza, najznačajnije su prema: Sano d.d. Laktaši u iznosu od 306.067 KM, Hifa d.o.o. Tešanj u iznosu od 97.505 KM, Inter agro p.o. Kakanj u iznosu od 69.200 KM i Sarajevska pivara d.d. Sarajevo od 42.863 KM.

Obaveze po osnovu primljenih avansa iskazane u iznosu od 9.762 KM odnose na primljena novčana sredstava po osnovu uplata depozita drugih pravnih lica za učešće na licitaciji.

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih iskazane u iznosu od 140.792 KM su obaveze za neto plaću i pripadajuće poreze, doprinose i naknade i topli obrok za decembar 2018. godine.

Druge obaveze iskazane su u iznosu od 77.139 KM, od čega 71.680 KM predstavlja obračunate kamate po Sporazumu o plaćanju duga u ratama sa Poreznom upravom FBiH, zaključenom 22. 6. 2016. godine. Sporazumom je odobreno plaćanje ukupnog duga od 303.670 KM u 36 mjesečnih rata, koji čine neizmirene obaveze doprinosa iz ranijeg perioda poslovanja u iznosu od 218.019 KM, kamate od 71.680 KM i troškovi prinudne naplate od 13.971 KM. Društvo je izmirilo obavezu po osnovu glavnice i troškove prinudne naplate u augustu 2018. godine, a potom podnijelo Zahtjev za otpis zatezne kamate na javne prihode Poreznoj upravi FBiH 29. 8. 2018. godine.

Ostali dio iskazanih drugih obaveza su obaveze po osnovu neisplaćenih naknada za Skupštinu, Nadzorni i Odbor za reviziju i ugovore o djelu u iznosu od 4.169 KM i neizmirene obaveze posebnih vodnih naknada za decembar 2018. godine u iznosu od 1.290 KM. Obavezu posebne vodne naknade za zaštitu voda utvrđuje Agencija za vodno područje rijeke Save Sarajevo i od aprila 2018. godine iznosi 1.072 KM mjesečno. Obračun posebne vodne naknade za korištenje površinskih i podzemnih voda vrši se na osnovu utrošene količine vode pomnožene sa visinom posebne vodne naknade čiji je iznos utvrđen Odlukom o visini posebnih naknada.¹²

Obaveza za PDV iznosi 532 KM i odnosi se na obavezu za decembar 2018. godine.

6.2.6 Popis sredstava i obaveza

Odlukom Nadzornog odbora o imenovanju komisija za popis sredstava, obaveza i potraživanja Društva na 31. 12. 2018. godine od 10. 12. 2018. godine formirane su popisne komisije po vrstama i predmetima popisa i komisija za koordinaciju rada i izradu zbirnog izvještaja o popisu. Imenovanje popisnih komisija je, prema članu 46. Pravilnika o računovodstvu, u nadležnosti direktora Društva. Iako je Služba za opće, pravne i ekonomske poslove prije imenovanja popisnih komisija ukazala na to da članovi popisnih komisija ne mogu biti uposlenici koji su usko povezani sa predmetom popisa, ova preporuka nije uvažena. Nije postupano u skladu sa članom 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, prema kojem se lica koja su materijalno ili finansijski zadužena za sredstva koja se popisuju ne mogu odrediti u komisiju za popis tih sredstava. Po završetku popisa, komisija za koordinaciju rada i izradu zbirnog izvještaja o popisu je sačinila Izvještaj – elaborat o popisu sredstava, obaveza i potraživanja Društva na 31. 12. 2018. godine.

Uvidom u dokumentaciju i pomoćne evidencije o izvršenom popisu konstatovano je sljedeće:

- kod popisa zaliha, popisne liste su identične ispisima iz materijalnih evidencija, a u materijalnim evidencijama postoje stavke koje imaju iskazanu vrijednost, a nemaju iskazanu količinu;
- popis rezervnih dijelova nije pouzdan jer je utvrđeno rezervni dijelovi nemaju oznake radi pravilne identifikacije sredstva, skladište se zajedno sa drugim rezervnim dijelovima koji su ostali sa ranije

¹² „Sl. novine FBiH“, br.46/07

rashodovanih sredstava. Također, popis goriva ne provodi se na pouzdan način jer Društvo nema adekvatne/baždarene instrumente za precizno utvrđivanje količine goriva;

- nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja od kupaca. U popisnim listama konstatovana su samo stanja po kupcima na osnovu podataka iz knjigovodstvenih evidencija. Društvo za 2018. godinu nije poslalo izvode otvorenih stavki kupcima i ne posjeduje dokaze o usaglašavanju stanja potraživanja. Pravna lica dužna su, prema članu 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, prije sastavljanja finansijskih izvještaja da usaglase međusobna potraživanja i obaveze, što se dokazuje odgovarajućom knjigovodstvenom ispravom.

Prema navedenom, **potrebno je uspostaviti odgovarajuće pouzdane materijalne evidencije, adekvatan smještaj i označavanje sredstava radi njihove pravilne identifikacije i osigurati dokaze o usaglašenosti iskazanih stanja, kako bi se redovni godišnji popis proveo na propisani način. Zbog navedenih utvrđenih propusta u provođenju redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza Društva, ne može se potvrditi da je isti izvršen u skladu sa članovima 25, 26. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i da je usaglašeno knjigovodstveno i stvarno stanje utvrđeno popisom.**

Izveštaj – elaborat o popisu sredstava, obaveza i potraživanja Društva na 31. 12. 2018. godine Uprava Društva je utvrdila 18. 3. 2019. godine, a Nadzorni odbor usvojio 20. 3. 2019. godine.

Preporuke:

- **osigurati uslove za provođenje redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza Društva;**
- **redovni godišnji popis i usaglašavanje knjigovodstvenog i stanja utvrđenog popisom vršiti u skladu sa članovima 25, 26. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izveštaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici od 182.098 KM i ukupne novčane isplate od 60.408 KM, što je rezultiralo pozitivnim novčanim tokom od 50.527 KM. Izveštaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izveštaju o promjenama na kapitalu za 2018. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljane u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su samo statistički podaci po bilansnim pozicijama, bez drugih podataka i dodatnih pojašnjenja. Iako je utvrđeno da je u Društvo došlo do značajnih propusta vezano za korištenje zemljišta koje mu je dato na raspolaganje, o tome u Bilješkama nisu date potrebne informacije.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja Uprava nije objavila sve potrebne informacije, u skladu sa MRS-om 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, te dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja, u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.

Preporuka:

- **Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.**

7. JAVNE NABAVKE

Plan javnih nabavki za 2018. godinu donesen je 1. 12. 2017. godine i tokom godine je triput mijenjan i dopunjavan. Planirane su nabavke u ukupnom iznosu od 2.934.338 KM, i to: roba u vrijednosti od 2.438.395

KM, usluga od 156.500 KM, radova od 253.443 KM i 86.000 KM vrijednosti nabavki roba i usluga izuzetih iz režima javnih nabavki (električna energija, voda i dr.). Društvo je u 2018. godini provelo 45 postupaka nabavki u ukupnoj vrijednosti od 1.943.452 KM, i to: 10 otvorenih postupaka ukupne vrijednosti od 1.675.916 KM, 10 konkurentskih zahtjeva od 190.436 KM i 25 direktnih sporazuma od 77.100 KM. Revidirani su postupci javnih nabavki u iznosu od 1.546.311 KM ili 80% od ukupne vrijednosti zaključenih ugovora, i to: 7 otvorenih postupaka vrijednosti od 1.395.986 KM, 4 konkurentska zahtjeva vrijednosti od 129.045 KM i 6 direktnih sporazuma u iznosu od 21.280 KM.

Provedenom revizijom odabranog uzorka uočene su nepravilnosti kod provođenja postupaka javnih nabavki koje se odnose na:

- *nabavka koncentrirane smjese za muzne krave, junad i telad*, procijenjene vrijednosti od 624.813 KM; tendersku dokumentaciju (u daljem tekstu: TD) preuzelo je više ponuđača, a primljena je samo ponuda od Sano d.o.o. Laktaši. Iako je vrijednost ponude za 33.653 KM veća od procijenjene vrijednosti, ista je prihvaćena u iznosu od 658.466 KM kako je i zaključen ugovor o nabavci. **Specifikacija roba iz TD (protomilk B, unipro, meggi i lactoma B) je strukturom smjese upućivala na proizvode odabranog ponuđača i u najvećem dijelu je identična deklaracijama traženih proizvoda tog dobavljača.** Zbog navedenog, Ugovorni organ nije poštovao principe jednakog tretmana i nediskriminacije, koji se moraju osigurati kroz cijelu TD, a pogotovo kod pripreme tehničkih specifikacija. Ugovorni organ dužan je predmet nabavke opisati na način da ponudu mogu dostaviti svi zainteresovani privredni subjekti koji na tržištu nude predmetnu robu. **Navedeno postupanje nije u skladu sa članom 54, tačka 9. Zakona o javnima nabavkama¹³ (u daljem tekstu: Zakon);**

- *nabavka multifunkcionalnog traktora sa kabinom i priključcima*, procijenjene vrijednosti od 90.000 KM; prihvaćena je ponuda i zaključen je ugovor o nabavci sa Rakić d.o.o. Brčko Distrikt sa cijenom od 93.517 KM, što je veće od procijenjenog iznosa nabavke. **Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda ne sadrži analizu ponude u pogledu ispunjenja zahtjeva traženih TD u dijelu tehničkih specifikacija, što ne daje potvrdu da su pravilno identifikovani tehnički elementi ponuđenog u odnosu na zahtijevano.** Prema navedenom, **Ugovorni organ nije postupio u skladu sa članom 18, stav 1, tačka t) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda;¹⁴**

- *nabavka radova na izgradnji mreže odvodnje tehnoloških, otpadnih i oborinskih voda - faza I*, procijenjene vrijednosti od 114.457 KM, sa Bosman d.o.o. Sarajevo; 10. 9. 2018. godine zaključen je ugovor u vrijednosti od 112.821 KM. Prema dokumentaciji, izvođač radova, kao i nadzorni organ nad izvođenjem radova, pri početku i tokom izvođenja radova upoznali su Ugovorni organ o neusklađenosti projektne dokumentacije i ugovorenih radova. **Iako je Ugovorni organ imao saznanja o neusklađenosti, saglasnost na izmjenu projekta data je 20. 11. 2018. godine, ali nisu poduzete dalje aktivnosti na provođenju adekvatnog postupka javne nabavke za dio neugovorenih radova. Po završetku posla, na osnovu zaključenog ugovora i aneksa na ugovor, izvođač radova je ispostavio okončanu situaciju svih izvršenih radova u iznosu od 155.708 KM, što je za 42.887 KM ili 38% više od ugovorene vrijednosti. Društvo nije prezentiralo na koji način su ugovoreni i provedeni radovi koji nisu bili prvobitno ugovoreni, niti je u posjedu aneksa broj 1. na navedeni ugovor;**

- *nabavka usluga uređenja riječnog korita i okrupnjavanja parcele*; provedena je konkurentskim zahtjevom i sa izabranim izvođačem radova Braća Mujić export-import d.o.o. Sarajevo je 20. 11. 2018. godine zaključen ugovor u vrijednosti od 30.000 KM. Ugovor je za 8.500 KM ili 39,5% viši od procijenjene vrijednosti nabavke od 21.500 KM. U ostavljenom roku za dostavu ponuda od tri dana, pristigle su tri ponude od kojih je samo ponuda ponuđača koji je odustao od učešća u postupku bila u okviru procijenjene vrijednosti nabavke. Iako je ponuda izabranog ponuđača imala različitu cijenu ponude u prijedloga Nacrta ugovora (27.000 KM) i obrascu za cijenu ponude (30.000 KM), komisija za javne nabavke nije tražila pojašnjenje dostavljene ponude. Pored navedenog, **na isti dan, 20. 11. 2018. godine, zaključen je ugovor, ispostavljena faktura za ugovorene radove i izvršeno plaćanje u iznosu od 30.000 KM. Dakle, upitno je ispostavljanje fakture, kao i njeno plaćanje istovremeno sa zaključivanjem ugovora, a ugovoreno je plaćanje u roku 30 dana od dana primopredaje radova. Nije**

¹³ „Sl. glasnik BiH“, broj 39/14

¹⁴ „Sl. glasnik BiH“, broj 90/14

prezentiran zapisnik o izvršenim radovima i ne može se utvrditi kada su radovi izvršeni kao potvrda opravdanosti izvršenog plaćanja na dan zaključivanja ugovora o vršenju radova.

Pored navedenog, Društvo je u napomenama Plana javnih nabavki za 2018. godinu predvidjelo zaključivanje ugovora koje u slučaju prekoračenja do 20% preko procijenjene vrijednosti nabavke vrši Uprava, a kod ugovora vrijednosti preko 50.000 KM za prekoračenje do 50% vrši Nadzorni odbor, a preko 50% saglasnost daje Skupština Društva uz mijenjanje plana nabavki. Veoma često prihvataju se ponude i zaključuju ugovori sa ugovorenom vrijednošću većom od procijenjene vrijednosti nabavke, što nije u skladu sa članom 69, stav 2, tačka e) Zakona, prema kojem je Ugovorni organ obavezan poništiti postupak javne nabavke ukoliko su cijene svih prihvatljivih ponuda znatno veće od osiguranih sredstava za predmetnu nabavku.

Također, u više postupaka nabavke tendersku dokumentaciju preuzeo je veći broj ponuđača (nabavka koncentrirane smjese – preuzeto 12 TD, nabavka multifunkcionalnog traktora – preuzeto 12 TD, a za odvodnju oborinskih voda preuzeto 18 TD), a ponudu dostavlja samo jedan ponuđač, pa je potrebno uraditi analizu i utvrditi razloge za navedeno, u cilju ostvarenja što veće konkurencije i mogućnosti učestvovanja više potencijalnih ponuđača radi ostvarenja najboljih efekata za Društvo.

Prema navedenom, Društvo nije u svim slučajevima provodilo postupke javnih nabavki u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama. TD nije uvijek sačinjavana na način da omogući konkurenciju svih zainteresovanih ponuđača, nakon zaključivanja ugovora o nabavci vršene su nabavke radova koji nisu ugovoreni, kao i iznad ugovorenog iznosa, prihvatane su ponude koje su bile u znatno većem iznosu od planiranog i nisu obezbijeđeni odgovarajući dokazi o izvršenim radovima. Ovakvo postupanje Ugovornog organa nije u skladu sa članovima 3, 54. i 69. Zakona o javnim nabavkama.

Preporuke:

- *postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama radi osiguranja pravične i aktivne konkurencije svih ponuđača, kako je propisano članom 3. Zakona o javnim nabavkama;*
- *tehničke specifikacije sačinjavati na način da svim ponuđačima omoguće jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, u skladu sa članom 54. Zakona o javnim nabavkama;*
- *poštovati odredbe zaključenih ugovora o javnim nabavkama i osigurati dokaze koji nedvosmisleno potvrđuju izvršenje odredbi ugovora.*

8. SUDSKI SPOROVI

Prema podacima Službe za opće, pravne i ekonomske poslove, na dan 31. 12. 2018. godine aktivni sporovi su u iznosu od 827.001 KM, u čemu je najveći tužba Ministarstva privrede Kantona Sarajevo po osnovu duga za eksploataciju vode u iznosu od 599.041 KM. Od ostalih sporova, na radne odnose se odnosi 131.460 KM, a na uknjižbu i pravo vlasništva 96.001 KM.

Društvo je izvršilo dio rezervisanja po osnovu duga za eksploataciju vode, dok za ostale sporove koji se vode protiv njega nije izvršilo rezervisanja za moguće negativne ishode sporova, iako je izvjesno da pravomoćna sudska rješenja iznose 51.627 KM. Navedeno nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 37– Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina. Stoga su rashodi obaveza potcijenjeni za najmanje 51.627 KM, a finansijski rezultat je precijenjen za isti iznos.

Društvo vodi tri sudska spora u ukupnoj vrijednosti od 26.967 KM, u čemu su dva predmeta zbog vraćanja u posjed zemljišta, a jedan po osnovu povrata duga.

Preporuka:

- *rezervisanja po izvjesnim sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.*

9. UPRAVLJANJE IMOVINOM DRUŠTVA

Uprava Društva je sačinila Analizu poslovanja za period 2003–2016. godine, kojom su za navedeni period konstatovane nepravilnosti u poslovanju. Sa ovim je Uprava Društva tokom 2017. i 2018. godine upoznala Vladu Kantona Sarajevo, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo i Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo. Također, Skupština Društva je 6. 4. 2018. godine uputila inicijativu Skupštini Kantona Sarajevo vezano za zaštitu imovine i imovinskog interesa Društva i Kantona Sarajevo.

U sačinjenoj Analizi navedeno je:

- Ugovori o zakupu

Društvo je u ranijim godinama, zaključno sa 2014. godinom, zaključivalo ugovore se fizičkim i pravnim licima, prema kojim se poljoprivredno zemljište davalo pod zakup za nepoljoprivredne svrhe, suprotno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu. Ugovori su zaključivani na dugogodišnji period, najčešće od 10 do 25 godina, uz minimalne cijene zakupa, a na tom zemljištu su u određenim slučajevima izgrađeni stalni objekti. Iako većina ugovora o zakupu nije produžena, iznajmljivano zemljište nije pod kontrolom Društva, koje nije samostalno poduzimalo utuženja vezano za navedene ugovore;

- Ugovori o posluži

Radniku Društva je bez ikakve novčane naknade dodijeljeno na korištenje 1000 m² poljoprivrednog zemljišta na period od pet godina na osnovu zaključenog ugovora o posluži od 20. 1. 2016. godine. Uprava Društva podnijela je tužbu za vraćanje u posjed poljoprivrednog zemljišta;

- Stambena problematika i izuzimanje objekata

Utvrđeno je više slučajeva rješavanja stambenih pitanja ranije Uprave i dijela zaposlenika Društva u periodu 2003–2006. godine, i to na način da se, većinom objektima privremenog karaktera (pomoćni objekti, npr. šupe), mijenjala namjena u stambeni objekat. Također, lokacije označene kao kućišta sa upisanim pravom vlasništva drugih fizičkih lica i sl. dodjeljivale su se uz model tzv. zajedničkog ulaganja uz finansijske izdatke na teret Društva, uz ugovorenu klauzulu da će po izgradnji objekta za stanovanja pravo vlasništva preći na zaposlenika/člana Uprave;

- Identificirano je i izuzeće objekata koji su proglašeni nacionalnim spomenikom BiH.

Drugi istaknuti dijelovi Analize stanja Društva za navedeni period, koji se odnose na primjenu Zakona o javnim nabavkama, zaključivanje ugovora o nabavci roba i usluga, prodaju proizvoda, cesije i isplate Upravi, bili su predmet revizije u dijelu koji se odnosi na revidiranu godinu, što je navedeno u odgovarajućim dijelovima Izvještaja.

Na osnovu rezultata utvrđenih Analizom, Uprava Društva je 5. 4. 2018. godine podnijela krivičnu prijavu Kantonalnom tužilaštvu Sarajevo protiv tri člana ranije Uprave, zbog zloupotrebe položaja, zloupotrebe ovlasti i nesavjesnog privrednog poslovanja, zaključivanja štetnih ugovora i stavljanja u promet namirnica životinjskog porijekla u periodu 2003–2016. godine. Također, Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo je aktom od 23. 1. 2018. godine, a imajući u vidu odredbe Zakona o pravobranilaštvu Kantona Sarajevo¹⁵ po kojem Pravobranilaštvo vrši poslove pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Kantona i njegovih organa, kantonalnih organa uprave, kantonalnih upravnih organizacija i stručnih službi i drugih institucija čiji je osnivač Kanton, Društvu jasno ukazalo da Pravobranilaštvo nije nadležno da štiti imovinu koja mu je povjerena na upravljanje i korištenje, te da se radi o poslovima iz isključive nadležnosti Društva jer je ono potpisnik ugovora o zakupu i da je poduzimanje radnji radi poništenja predmetnih ugovora moguće isključivo od strane Društva. **Shodno navedenom, nakon što su utvrđene štetne aktivnosti u upravljanju imovinom, podnesene su krivične prijave za članove Uprave Društva, iz perioda poslovanja 2003–2016. godine, i informisane su određene institucije Kantona. Uprava nije poduzela druge aktivnosti, iako je bila u obavezi da poslove obavlja savjesno, sa pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluje u najboljem interesu Društva, u skladu sa članom 32, stav 4. Zakona o privrednim Društvima.**

¹⁵ „Sl. novine Kantona Sarajevo, broj 33/08, 75/12 i 44/16

Preporuka:

- *potrebno je da Uprava, Nadzorni odbor i Skupština, u okviru svojih nadležnosti, poduzmu aktivnosti na zaštiti imovine Društva.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ je 25. 9. 2019. godine dostavio komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2018. godinu. U komentaru data su obrazloženja i ponovo je dostavljena dokumentacija koja se odnosi na izdavanje zemljišta u zakup i javne nabavke. Vezano za izdavanje zemljišta u zakup, dato je obrazloženje da bi pokretanje sudskih sporova protiv zakupoprimalaca moglo dovesti do štete za Društvo, zbog čega Uprava nije preuzela taj rizik.

Kod komentara za postupak nabavke radova na izgradnji mreže odvodnje voda, obrazloženje je djelomično prihvaćeno i inkorporirano u tekst konačnog Izvještaja. Ostala data obrazloženja vezano za javne nabavke nismo prihvatili jer nije prezentirana relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjenu nalaza i datih preporuka.

Rukovodilac Sektora
za finansijsku reviziju:

Mira Pažin, dipl. oec.

Tim za reviziju:

Mujesira Cocalić, dipl. oec. – vođa tima

Amira Muhić, dipl. oec. – član tima

Dragan Bujak, dipl. oec. – član tima

IV PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

IZMIJENJENI - Bilans uspjeha za period 1. 1. – 31. 12. 2018. godine			
Naziv pravnog lica: Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	3.679.412	3.587.885
1	Prihodi od prodaje robe	2.241.138	2.118.404
2	Prihodi od prodaje učinaka	128	513
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	11.153	638
4	Ostali poslovni prihodi	1.426.993	1.468.330
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7-8+9)	3.875.474	3.747.448
1	Nabavna vrijednost prodane robe		
2	Materijalni troškovi	1.884.844	1.548.594
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	1.806.841	1.758.672
4	Troškovi proizvodnih usluga	81.911	52.113
5	Amortizacija	155.669	216.997
6	Troškovi rezervisanja		
7	Nematerijalni troškovi	150.732	129.216
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204.523	
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka		41.856
	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	0	0
III	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	196.062	159.563
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	6	3
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	6	3
2	Prihodi od kamata		
3	Pozitivne kursne razlike		
4	Prihodi od efekata valutne klauzule		
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja		
6	Ostali finansijski prihodi		
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	0	59
1	Finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima		
2	Rashodi kamata		59
3	Negativne kursne razlike		
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule		
5	Ostali finansijski rashodi		
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	6	0
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	0	56
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI) > 0	0	0
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI) < 0	196.056	159.619
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	138.732	1.875
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	17.121	1.875
2	Dobici od prodaje investicionih nekretnina		
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava		
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira		
5	Dobici od prodaje materijala	1.803	
6	Viškovi		
7	Naplaćena otpisana potraživanja		
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika		
9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	119.808	
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	446.582	386.025
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava		
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina		
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	442.553	386.025
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira		
5	Gubici od prodaje materijala		
6	Manjkovi		
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika		

8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja		
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	4.029	
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	0	0
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	307.850	384.150
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	582.300	631.847
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava		
3*	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	781	
4*	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava		
5*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnijih grešaka iz ranijih perioda	4.952	10.125
6*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznačajnijih grešaka iz ranijih perioda	58.274	27.369
	UKUPNI PRIHODI PERIODA (I+IV+IX+1*+3*+5*)	4.406.183	4.231.735
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+2*+4*+6*)	4.380.330	4.160.901
	DOBIT ILI GUBITAK - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	25.853	70.834
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	0	0
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda		
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Neto dobit neprekinutog poslovanja	25.853	70.834
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
XVII	Neto dobit perioda	25.853	70.834
XVIII	Neto gubitak perioda	0	0
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
	Ukupna neto sveobuhvatni dobit perioda	25.853	70.834
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	0	0

Uprava je pripremila izmijenjene finansijske izvještaje i odobrila ih 10. 7. 2019. godine.

Direktor
Elvir Resić

IZMIJENJENI - Bilans stanja na dan 31. 12. 2018. godine					
Naziv pravnog lica: Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža					
1	Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	5
	AKTIVA				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (1 do 8)	117.809.293	3.321.412	114.487.881	115.847.566
1	Nematerijalna sredstva	37.203	7.545	29.658	
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	115.981.831	3.195.786	112.786.045	113.402.851
3	Investicione nekretnine				
4	Biološka sredstva	1.742.479	118.081	1.624.398	2.396.935
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva				
6	Dugoročni finansijski plasmani				
7	Druga dugoročna potraživanja				
8	Dugoročna razgraničenja	47.780	0	47.780	47.780
	B) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	C) TEKUĆA SREDSTVA (1 do 2)	2.710.223	209.433	2.500.790	2.393.107
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.800.903	209.433	1.591.470	1.406.006
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	909.320		909.320	987.101
	D) ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0	0
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	120.519.516	3.530.845	116.988.671	118.240.673
	II) Vanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva	945.000	0	945.000	0
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	121.464.516	3.530.845	117.933.671	118.240.673
	PASIVA				
	A) KAPITAL (1 do 10)			115.231.493	116.669.315
1	Osnovni kapital			56.768.379	57.860.660
2	Upisani neuplaćeni kapital				
3	Emisiona premija				
4	Rezerve			184.306	184.306
5	Revalorizacione rezerve			58.888.564	59.259.959
6	Nerealizovani dobiti				
7	Nerealizovani gubici				
8	Neraspoređena dobit			25.853	162.632
9	Gubitak do visine kapitala			635.609	798.242
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli				
	B) DUGOROČNA REZERVISANJA			781.171	599.041
	C) DUGOROČNE OBAVEZE			0	0
	D) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE			0	0
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)			972.261	873.718
1	Kratkoročne finansijske obaveze				
2	Obaveze iz poslovanja			753.798	576.957
3	Obaveze iz specifičnih poslova				
4	Obaveze po osnovu plaća, nak. i ostalih primanja zaposlenih			140.792	195.843
5	Druge obaveze			77.139	90.585
6	Obaveze za PDV			532	10.333
7	Obaveze za ostale poreze i druge dažbine				
8	Obaveze za porez na dobit				
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA			3.746	98.599
	G) ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE			0	0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)			116.988.671	118.240.673
	II) Vanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva			945.000	0
	UKUPNO PASIVA (I+II)			117.933.671	118.240.673

Uprava je pripremila izmijenjene finansijske izvještaje i odobrila ih 10. 7. 2019. godine.

Direktor

Elvir Resić

IZMIJENJENI - Izvještaj o gotovinskim tokovima za period od 1. 1. do 31. 12. 2018. godine				
(Indirektna metoda)				
Naziv pravnog lica: Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža				
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1	Neto dobit (gubitak) za period		25.853	70.834
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	155.669	216.997
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	(17.121)	(1.875)
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+		
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)		
6	Usklađenja iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)		
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)		
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+(-)		
9	Ukupno (2 do 8)		138.548	215.122
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	(185.464)	(1.960)
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	220.562	(34.642)
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)		
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(21.091)	(45.361)
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	170.756	(75.638)
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	(72.213)	(9.977)
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(94.853)	98.599
17	Ukupno (10 do 16)		17.697	(68.979)
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		182.098	216.977
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		0	0
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+		
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela			
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+		
23	Prilivi iz osnova kamata	+		
24	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+		
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+		
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		0	0
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-		
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-		
29	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-		
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-		
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		0	0
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		0	0
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (34 do 37)		0	0
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+		
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+		
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+		
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+		
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (39 do 44)		60.408	279.227
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-		
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-		
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-		
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-		
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-		
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	60.408	279.227
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)		0	0
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)		60.408	279.227
47	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+45)		182.098	216.977
48	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+46)		60.408	279.227
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		121.690	
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)			62.250

51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		50.527	112.777
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+		
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-		
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (51+49-50+52-53)		172.217	50.527

Uprava je pripremila izmijenjene finansijske izvještaje i odobrila ih 10. 7. 2019. godine.

Direktor
Elvir Resić

IZMIJENJENI - Izvještaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31. 12. 2018. godine

Naziv pravnog lica: Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit / gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3±5±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na dan 31. 12. 2016. god.	57.860.660	59.259.959	0	184.306	(706.442)	116.598.483	0	116.598.483
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama							±	
3. Efekti ispravki grešaka								
4. Ponovo iskazano stanje na dan 31. 12. 2016., odnosno 1. 1. 2017. god. (1 ± 2 ± 3)	57.860.660	59.259.959	0	184.306	(706.442)	116.598.483	0	116.598.483
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava								
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju								
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije								
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha					70.834	70.834		70.834
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital								
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka					2	2		2
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala								
12. Stanje na dan 31. 12. 2017. godine, odnosno 1. 1. 2018. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	57.860.660	59.259.959	0	184.306	(635.610)	116.669.315	0	116.669.315
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama								
14. Efekti ispravki grešaka								
15. Ponovo iskazano stanje na dan 31. 12. 2017., odnosno, 1. 1. 2018. god.	57.860.660	59.259.959	0	184.306	(635.610)	116.669.315	0	116.669.315

Izvještaj o finansijskoj reviziji
Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža
za 2018. godinu

(12 ± 13 ± 14)								
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstva		(371.395)				(371.395)		(371.395)
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju								
18. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije								
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha					25.853	25.853		25.853
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu					1	1		1
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka								
22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala	(1.092.281)					(1.092.281)		(1.092.281)
23. Stanje na dan 31. 12. 2018. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	56.768.379	58.888.564	0	184.306	(609.756)	115.231.493	0	115.231.493

Uprava je pripremila izmijenjene finansijske izvještaje i odobrila ih 10. 7. 2019. godine.

Direktor

Elvir Resić